

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/161197,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstanca-slaskiego-Wilhelma-Ma-rca-znakiem-pamieci-.html>
21.03.2026, 06:35

Uroczystość oznaczenia grobu powstańca śląskiego Wilhelma Marca znakiem pamięci „Tobie Polsko” – Mysłowice, 12 marca 2022

W uroczystości na cmentarzu parafialnym w Mysłowicach, przy ul. Ziętka, wzięli udział prezes IPN dr Karol Nawrocki, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach dr Andrzej Sznajder, prezydent Mysłowic Dariusz Wójtowicz oraz reprezentanci lokalnej społeczności. Rodzinę powstańca reprezentowały Joanna Kusz-Drozdowska i Beata Labus-Tylek.

12.03.2022

– Ten dzień jest dniem zwycięstwa pamięci nad niepamięcią. Pochylamy się nad grobem Wilhelma Marca, by powiedzieć, że Rzeczpospolita Polska pamięta o swoich bohaterach, o tych, którzy oddali swoją młodość, swoją gotowość do walki, bardzo często swoje życie, aby Polska na tych terenach trwała i aby polskie serce biło dzisiaj dla nas wszystkich – powiedział prezes IPN przy grobie bohatera, oznaczonym znakiem „Tobie Polsko”.

– To właśnie te słowa przyświecały Wilhelmowi Marcowi, gdy Polsce się poświęcał – podkreślił dr Nawrocki. – To Polsce przecież oddał swoją walkę w powstaniach śląskich, to dla Polski służył w Polskich Kolejach Państwowych w okresie II Rzeczypospolitej, to także dla Polski w okresie II wojny światowej służył w konspiracji.

– Akcja „Tobie Polsko” łączy w sobie autorytet Państwa Polskiego, zamknięty w działaniach IPN, i zaangażowanie oraz oczekiwania społeczne: oba te wymiary sprawiają, że dzisiejsza uroczystość chwyta za serce – przyznał prezes IPN.

O idei znaku pamięci „Tobie Polsko” opowiedział podczas uroczystości dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach, zaś sylwetkę powstańca Wilhelma Marca przedstawił Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach. Kustosze Muzeum Miasta Mysłowice Wojciech Kubowicz przybliżył historię powstań w Mysłowicach. Modlitwie w intencji powstańców przewodniczył proboszcz parafii pw. Matki Boskiej Bolesnej w Mysłowicach ks. dr Grzegorz Wita.

Akcja oznaczania grobów powstańców znakiem pamięci „Tobie Polsko”, przygotowana i prowadzona przez IPN w Katowicach, rozpoczęła się w 2021 r., w setną rocznicę zakończenia III powstania śląskiego. Dotychczas oznaczono groby w ponad 20 miejscowościach województwa śląskiego i województwa opolskiego. W roku 2022, na stulecie powrotu części Górnego Śląska do Macierzy do rąk rodzin powstańczych ma trafić 100 znaków pamięci „Tobie Polsko”, które zostaną umieszczone na grobach ich bliskich.

Plutonowy Wilhelm Marzec urodził się 27 stycznia 1900 r. w Szopienicach. Był członkiem Związku Sokołów Polskich w Państwie Niemieckim oraz Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. Służył w Grupie Szopienice POW GŚ pod dowództwem Emila Kłoska, a następnie Karola Spili. Na terenie Szopienic walczył w czasie I i II powstania śląskiego. Zaangażowany w akcję plebiscytową, ochraniał polskie pochody i wiece, łącznie z uroczystością obchodów Święta 3 Maja w 1920 r. w Opolu. W trakcie III powstania śląskiego brał udział w walkach z Niemcami, a w bitwie pod Gogolinem został poważnie ranny. Po 1921 r. należał do

Związku Weteranów Powstań Śląskich oraz Związków Peowiaków. Po powstaniach zawodowo związany był z PKP. W latach 1941–1945 służył w partyzanckim oddziale Armii Krajowej. Za udział w powstaniach został uhonorowany Krzyżem na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi I Klasy, Krzyżem Niepodległości oraz Śląskim Krzyżem Powstańczym. Zmarł w 1961 r. i został pochowany w Mysłowicach.

Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

[►Podsumowanie akcji „Powstańcy to wiara, nadzieja i cud”. Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia! \(2019-2021\)](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)